

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Kinga Sternik

w sprawie **M. A. (A.)**

skazanego za przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 25 czerwca 2024 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji obrońcy od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 9 listopada 2023 r., sygn. akt II Ka 341/23, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 1039/22,

1. na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 14fa ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego przekazuje Sądowi Okręgowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. na podstawie art. 527 § 4 k.p.k. zarządza zwrot oskarżonemu kwoty 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł uiszczonej tytułem opłaty od kasacji.

Michał Laskowski

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2023 r., sygn. II K 1039/22 – wydanym w składzie 1 sędziego - oskarżony M. A. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. i wymierzono mu za to przestępstwo karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby roku.

Wyrok ten został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 9 listopada 2023 r., sygn. II Ka 341/23 – wydanym w składzie 3 sędziów – utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Kasację od prawomocnego wyroku złożył obrońca skazanego.

W kasacji skarżący zarzucił naruszenie dyspozycji art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 77 § 9 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych w zw. z art. 45 § 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na wydaniu wyroku przez sąd, w którego składzie brała udział SSR K.W. delegowana do orzekania w Sądzie Okręgowym w Suwałkach na oznaczony okres około 4 lat, podczas gdy mogła ona być delegowana za jej zgodą przez Ministra Sprawiedliwości do pełnienia obowiązków sędziego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 2 lata, albo na czas określony.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się skuteczna w tym znaczeniu, że zainicjowana jej wniesieniem kontrola kasacyjna przeprowadzona z urzędu także poza granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 536 k.p.k.), doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi *ad quem* do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym z uwagi na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jednak – w przeciwieństwie do argumentacji kasacji – w postaci wadliwej (liczbowo) obsady składu sądu orzekającego w instancji odwoławczej.

Uchylając na podstawie art. 439 § 1 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. na posiedzeniu zaskarżony wyrok Sąd Najwyższy rozważył podniesiony w kasacji zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej, ale uznał, że mimo tej samej podstawy prawnej, uchybienie stwierdzone na tym etapie postępowania z urzędu jest odrębne i niezależne od zarzutu podniesionego w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, albowiem skarżący nie upatrywał jego wystąpienia w kryterium liczbowym członków składu orzekającego, ale w tym, że orzeczenie zostało wydane przez sąd nienależycie obsadzony z uwagi na to, iż w jego składzie brała udział sędzia delegowana do pełnienia służby sędziowskiej w sądzie wyższego rzędu z naruszeniem ustawowych zasad instytucji delegowania.

Bezspornie jednak kwestia właściwej pod względem liczbowym obsady składu orzekającego wyprzedza dalsze analizy dotyczące spełnienia przez poszczególnych jego członków właściwych wymagań związanych z pełnieniem służby sędziowskiej.

W tej sytuacji należało ograniczyć się do rozpoznania uchybienia podlegającego uwzględnieniu z urzędu, a rozpoznanie zarzutu kasacyjnego byłoby bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

Uzasadniając zapadłe orzeczenie podnieść należało, że zgodnie z treścią art. 14fa ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1327 z późn. zm., dalej jako specustawa COVID-19), dodanym ustawą z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.

1023, dalej jako ustawa nowelizująca), w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID - 19, oraz w okresie roku po ich odwołaniu w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica nie przekracza 5 lat, na rozprawie apelacyjnej sąd orzeka w składzie jednego sędziego, jeżeli w pierwszej instancji sąd orzekał w takim samym składzie.

Ustawa nowelizująca wprowadzająca art. 14fa specustawy COVID - 19 weszła w życie w dniu 22 czerwca 2021 r.

Zgodnie z przepisem intertemporalnym, tj. art. 6 ustawy nowelizującej, w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoczęto przewód sądowy na rozprawie apelacyjnej, sąd orzeka w składzie dotychczasowym do czasu zakończenia postępowania w tej instancji. Interpretując ten przepis *a contrario* – w sprawach, w których rozpoczęto przewód sądowy na rozprawie apelacyjnej poczynając od dnia 22 czerwca 2021 r. sąd przejściowo orzeka w składzie wynikającym z przepisu art. 14fa specustawy COVID - 19. Ten ostatni przepis – w sprawach, których dotyczy – określa skład sądu odwoławczego na rozprawie apelacyjnej w sposób kategoryczny, „na sztywno”, bez przewidzianych od niego wyjątków i możliwości jego zmiany na mocy decyzji procesowej (zob. wyrok SN z 8.02.2023 r., I KK 448/22).

Regulacja art. 14 fa ust. 1 specustawy COVID -19 obowiązuje „ w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID - 19, oraz w okresie roku po ich odwołaniu”. Stan zagrożenia epidemicznego z powodu COVID -19 wprowadzono na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 43 z późn. zm.). Stan ten został odwołany rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 490). W tym samym dniu, na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 340) ogłoszono stan epidemii w związku z COVID

- 19. Stan ten trwał do dnia 12 maja 2022 r., kiedy to został odwołany rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U . z 2022 r. poz. 1027). W związku z odwołaniem stanu epidemii ogłoszono ponownie stan zagrożenia epidemicznego w związku z COVID -19 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1028). Ostatecznie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS - CoV-2 został odwołany z dnia 1 lipca 2023 r.- vide rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. poz. 1118).

W takim układzie procesowym, uwzględniając termin rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie apelacyjnej w sprawie M. A. , na etapie postępowania przed Sądem odwoławczym doszło do naruszenia dyspozycji art. 14fa specustawy COVID-19, albowiem skład Sądu odwoławczego powinien – uwzględniając przestępstwo zarzucone i nieprawomocnie oskarżonemu przypisane – zostać wyznaczony w oparciu o ten przepis. Należy bowiem mieć na uwadze, że odwołanie stanu zagrożenia epidemicznego z dniem 1 lipca 2023 r. nie stanowiło granicy czasowej zastosowania omawianego przepisu i obowiązuje on także w okresie roku po odwołaniu wskazanych w ustawie stanów, a więc obowiązywał także w chwili procedowania w tej sprawie.

Zaistnienie w tej sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. skutkowało koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach w postępowaniu odwoławczym, którego skład będzie uwzględniał wskazane wymogi prawne.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[ms]

Michał Laskowski

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska